⁂ ⁂ ZONDAGSBLAD OPR. HAARL. COUR. EN STADS-EDITIE O. H. C. ⁂ ⁂

BIJ DE PLATEN.

In dit nummer zullen onze lezers het portret vinden van dr. Haentjens. Van hem mag men thans gerust zeggen dat hij een veelbesproken persoonlijkheid in Haarlem is, al heeft hij daartoe wel allerminst medegewerkt.

Een belangstellende lezer zond ons eenige foto's betrekking hebbende op Boni, ten tijde dat daar de bekende onregelmatigheden voorvielen.

De foto's zijn genomen van het terrein op Badjoa, waar de landing plaats had en speciaal waar de Marine-landingsdivisie van Hr. Ms. *Hertog Hendrik* heeft geageerd. De Boniërs stonden vlak aan het strand en daarachter waren de loopgraven. Op dien dag zijn er ongeveer 1000 Boniërs gesneuveld en gewond.

Verder in dit nummer eenige afbeeldingen van menschen met minder fraaie en mooie neuzen.

In België moet tegenwoordig een specialiteit wonen, die van leelijke neuzen mooie neuzen kan vervaardigen. Of dit een gevaarlijke operatie is, meldt de geschiedenis niet.

Den 1en November a.s. is het 25 jaren geleden, dat heer H. Duyns, portier aan het station der H. IJ. S. M., bij deze Maatschappij in dienst trad. Zijn ijver en nauwgezetheid in den dienst, zijn voorkomendheid jegens het reizend publiek, hebben hem de genegenheid doen verwerven van hen, die uit hoofde van hun werkkring gewoon zijn het station geregeld te bezoeken.

Dr. A. H. Haentjens.

Zandvoorts Bewaarschool.

Zestig jaren geleden was Zandvoort nog visschersdorp in den vollen zin des woords, al begon de badplaats ook meer en meer haar vleugelen uit te slaan. Vader op zee, moeder met visch naar stad zijnde, zwierven tal van kleinen den ganschen dag rond, vrij wel verwilderend; de badgasten lastig vallend door hun gebedel.

Het was de bekende philantroop ds. W. H. Suringar, als badgast met deze toestanden bekend geworden, die zich met den burgemeester J. van der Mije, den predikant C. Swalue en den geneesheer C. Smits in verbinding stelde van het euvel te genezen door de stichting eener bewaarschool. Toen hij van genoemde autoriteiten de toezegging bekomen had, dat zij volgaarne als voorloopig bestuur zouden optreden, wendde Suringar zich tot de badgasten om financieëlen steun en met hem waren dr. P. J. L. Huet, predikant bij de Waalsche gemeente te Amsterdam en de (Roomsch-Katholieke) heer M. Zattwayer, geheimschrijver van Z. K. H. Prins Karel van Beieren, die den stoot gaven aan de inzameling; den 22sten Augustus 1843 werd in het Groote, en later ook in het Kleine Badhuis (thans Hotel Driehuizen), de inteekening opengesteld. Een droeve gebeurtenis zou de zaak ten steun zijn. Op Zondag 27 Augustus verdronk de een en dertigjarige Robert Daniël Koch bij het baden; dit bracht diens ouders met den predikant ds. Swalue in aanraking en de vader heiligde de nagedachtenis zijns braven zoons door een gift van *f* 600 ten bate der kinderen van het dorp.

Aan het einde des jaars kon in de Haarlemmer en Leeuwardensche spaarbanken *f* 1612.25 belegd worden.

Met den aanvang van het volgende badseisoen werd de philantropische campagne opnieuw geopend. Bijna elk bezoeker der badplaats werd een circulaire uitgereikt; bij gelegenheid van een rijtoer, die de heer H. A. van Lennep, des zomers op de hofstede Leyduin verblijf houdende, werden zoowel hijzelf als zijn gade voor de zaak gewonnen en hun intrede in het bestuur was weder oorzaak. dat jonkheer W. B. Barnaart van Bergen, Heer van Zandvoort, en professor D. J. van Lennep het beschermheerschap op zich namen, terwijl de te stichten Bewaarschool in hun echtgenooten beschermvrouwen vond. Het bestuur zelf werd eerlang nog uitgebreid met mevrouw de wed. J. van Eeghen, geb. Kool, mevrouw van Lennep, geb. van Lennep, de echtgenoote van den burgemeester en de zuster van den predikant.

De dat seizoen voor het eerst geopende renbaan gaf een nieuw exploitatieveld tot inzameling; uit alle oorden des lands mocht men toezegging, (ook tot jaarlijksche) bijdragen ontvangen en H.H. K.K. H.H. de Prins van Oranje en Prins Frederik der Nederlanden steunden de zaak der Bewaarschool met een vorstelijke gift. Aan het einde des jaars was het fonds gestegen tot *f* 3309.86.

In 1845 werd volgens teekening en bestek van den Leidschen architect J. Kros de Bewaarschool door Zandvoortsche timmerlieden gebouwd, op grond door den beschermheer Barnaart vrij

tot dat oogmerk afgestaan. Tot schoolhouderesse werd benoemd de weduwe L. Kloos, geb. Kracht, nadat zij voor de Haarlemsche Commissie (onder voorzitterschap van den schoolopziener Prinsen) met goed gevolg examen had afgelegd.

Mej. J. A. VAN DEN ENDEN, directrice van Zandvoorts Bewaarschool.

Haar aangehuwde dochter benevens nog een tweede en derde „helpster" zouden haar ter zijde staan.

Op den 26sten October 1845 werd de Stichting met een schoone karakteristieke rede ingewijd door den heer Suringar; de toespraak werd beantwoord door professor van Lennep. Behalve bestuurders en bestuurderessen, beschermheeren en beschermvrouwen, „de schoolvrouw" en de ouders van eenige aanstaande leerlingen geven veel aanzienlijken uit Amsterdam en Haarlem door hun tegenwoordigheid blijk van belangstelling in de plechtigheid, die met het zingen van Ps. 72 : 11 werd besloten, waarna onder leiding van ds. Swalue in de kerk een dank- en bedestond werd gehouden naar aanleiding der woorden: „De Heer zal den zegen over ulieden

Mr. H. A. VAN LENNEP.

vermeerderen; over ulieden en over uwe kinderen". (Ps. 115 : 14).

In de eerste maand werd de school slechts door luttele leerlingen bezocht; binnen enkele maanden steeg het getal tot 48. De kinderen werden wèl bewaard, goed verzorgd, lichamelijk en geestelijk ontwikkeld, christelijk opgevoed, echter zonder dat hun iets leerstelligs werd aangebracht; de school was geopend naar de behoefte der ouders in de verschillende tijden van 't jaar; voor zoover de kinderen geen voedsel medebrachten, werd spijs en drank zeer billijk verkrijgbaar gesteld.

Op den duur zou iets de toename van leerlingen in den weg staan: aan de school was gedurende de zomer nl. een badinrichting verbonden. Onderscheiden ouders nu hadden om verschillende reden bezwaar tegen een zeewater-binnenbadje hunner spruiten, reden, waarom het bestuur het bad facultatief stelde. Werd er in het eerst slechts door 16 leerlingen van gebruik gemaakt, het volgend jaar steeg dit getal tot 32 en allengs nog hooger. In latere tijden, toen het aantal leerlingen onevenredig wies met betrekking tot het aantal „helpsters", raakte het baden in onbruik.

In 1850, hetzelfde jaar waarin het verven van het gebouw en het portlanden der muren de reservekas verslond, verrees naast de bewaarschool de naaischool der dames Idsinga en De Mol van Otterloo, welk gebouw in 1885 aan het bestuur der eerste werd afgestaan, dat de schenking gaarne aanvaardde, daar het getal hunner leerlingen tot 160 gestegen was; onder leiding van den architect D. E. L. van den Arend, werd de verbouw door J. Koper voor *f* 675 ten uitvoer gebracht; in 1853 was de overdekte speelplaats verbeterd en vergroot, de school vervangen door een bekleeding met witte tegeltjes.

Vooral in de eerste jaren was de Zandvoortsche Bewaarschool een voorwerp van aanhoudende belangstelling der badgasten en de meesten hunner lieten zich, blijkens de gaven in de bus, niet onbetuigd; ook Z. K. H. Prins Hendrik bracht (in 1848) een bezoek aan de school. Meermalen werden de kinderen bij zulke gelegenheden op lekkernijen onthaald, een enkele maal op middageten, ook werd soms speelgoed of nieuwe kleeding uitgereikt. Moeilijke jaren waren het, wanneer de badplaats, of althans de kinderwereld, geteisterd werd door besmettelijke ziekten. In 1848 eischte de cholera 14 slachtoffers onder de kleine leerlingen, in 1854 stierven er 5 aan kinkhoest en rooden loop; ook in 1861 hield de kinkhoest badgasten en.... giften verre. Vielen hiertegenover niet tal van vaste bijdragen te vermelden en schenkingen als b.v. een paar malen van *f* 200 door een badgast, „die onbekend wenschte te zijn", onze bewaarschool ware niet in stand gebleven. Dat zij staande bleef mag voor een groot deel dank geweten worden aan den onvermoeiden ijver van het bestuur, waarin natuurlijk de tijd veel wijziging bracht. In 1851 werd mr. H. A. van Lennep bestuurslid in plaats van zijn vader en overleed mevrouw Van Eeghen-Kool, in 1852 stierf prof. Van Lennep, maar van dien tijd af werden allengs de heer en mevrouw H. S. van Wickevoort Crommelin-Barnaert aan het bestuur verbonden, terwijl in 1855 het beschermheerschap door hen werd aanvaard, voor den heer H. A. van Lennep trad in 1855 diens zoon Henrick S. van Lennep in de plaats; ook de drie eerste bestuursleden zijn allen heengegaan; mevrouw de wed. D. J. van Lennep, geb. v. d. Poll, oud-beschermvrouwe

Ds. W. H. SURINGAR.

der school in 1861. De dagelijksche leiding in het bestuur en in de school was reeds in den aanvang en bleef sedert in handen der elkander opvolgende predikanten. Behalve de heer Van Lennep, maken thans dr. C. A. Gerke en ds. Posthumus Meyjes het bestuur uit. Dat de school bloeide dankt zij mede aan de leerkrachten. Nadat aan mejuffrouw Kloos in 1883 met een, in verhouding van haar salaris, groot pensioen, eervol ontslag was verleend, werd mejuffrouw J. A. van den Enden als hoofd benoemd en het is algemeen bekend met hoeveel tact deze met het jeugdig goedje weet om te gaan.

Op een tweetal na zijn alle helpsters Zandvoortsche meisjes geweest, die zich tot tevredenheid van bestuur en ouders van haar moeilijke taak kweten.

Mevr. VAN LENNEP, geb. VAN LENNEP.

In sommige opzichten is onze bewaarschool in den loop der tijden van karakter veranderd. Van uitsluitend „bewaren" is bijna geen sprake meer; sinds den achteruitgang der visscherij trad dit element naar den achtergrond. Allengs werd zij ook bezocht door

andere dan visscherskinderen en in de laatste jaren ging arm, welgesteld en rijk eendrachtig ter bewaarschool, en is zij met recht de voorbereiding voor

Zandvoorts Bewaarschool.

de Lagere School geworden.

Met het oorspronkelijk karakter is — het moet gezegd — ook eenigermale de belangstelling van de zijde der badgasten verdwenen. Begrijpelijkerwijze zien zij er geen asyl voor zwervende jeugd meer in en heeft het bestuur de inspanning van al zijn krachten noodig om de school aan het nieuwere doel te doen beantwoorden. Vandaar, dat het streven lof moet gebracht worden der „Zandvoortsche feestcommissie", die een beroep heeft gedaan op de offervaardigheid van badgasten, elders wonende, oud-leerlingen en inwoners van Zantvoort, teneinde de taak van het Bestuur eenigermate te verlichten. Dat de gaven voor een zoo nuttige instelling bij haar 60-jarig jubileum ruim mogen vloeien!

De drijvende kerk.

Een grijze dichte nevel lag nog over de haven, die zoo nu en dan trachtte op te trekken, men kon door den dichten sluier enkele zwarte punten onderscheiden, die zich langzaam heen en weer bewogen.

Niettegenstaande het vroege morgenuur heerschte er een bedrijvige drukte buiten bij de haven. Het krioelde en wemelde op de schepen en booten gelijk in een mierennest, bouwsteenen, zakken met aardappelen werden ingeladen. Kleine ijzeren wagens met cokes gevuld, vormden één lange zwarte keten in geregelde beweging tusschen de gasfabriek en de te laden schepen, en soms doken spookachtig uit den nevel als monsterachtige olifantsslurven de reusachtige kranen op, die zware zakken en planken uit de schepen aan wal laadden.

Het jonge blonde schippersvrouwtje stond rillend in den vochtigen morgenwind aan het roer van het schip, dat zich langzaam uit de haven verwijderde.

De roode koude handen in den verstelden boezelaar gewikkeld, staarde ze met strakken, wezenloozen blik in den bijna ondoordringbaren mist, die de haven met al haar groote bedrijvigheid scheen te hebben verzwolgen.

Aan hare voeten zat een vijfjarig blond kopje met zijn vuil neusje gedrukt in het haar van een zwart schippershondje.

De onregelmatigheden op Boni.

Uit den nevel loste zich gaandeweg de gestalte van een man op die van het andere gedeelte van het schip naderde de lange haak achter zich slepend. 't Waren ruwe, door drank verwoeste gelaatstrekken; de rechter schouder in het bruine wambuis was door den zwaren arbeid sterk naar beneden getrokken, de zwarte muts zat diep over het hoofd.

Werktuigelijk hield hij even halt in de nabijheid van de vrouw aan het roer en blikte met benevelde oogen naar de vrouw en het spelende kind.

„Geerte, waar kijk je naar," sprak hij haar ruw aan, „zorg er voor dat we bij die duisternis niet ergens tegen aanvaren!"

De haak tegen den schouder gedrukt, verdween hij weer, moeilijk ademhalend in den grauwen mist.

Plotseling scheen de nevelwand te worden verscheurd — een eenvoudig wit houten kruis werd eenige seconden zichtbaar in de nabijheid van het schip en het kind riep met luide stem „Moesje kijk eens, een drijvende kerk."

Eene siddering voer de jonge vrouw door de leden, de strakheid uit haren blik verdween, ze volgde het witte kruis even met schuwe oogen boog zich tot het knaapje neer en hief het blonde krullekopje omhoog.

Dat zij haar kind thans vrij en zonder blozen in de heldere blauwe oogen kon kijken dankte zij aan het eenvoudige witte kruis uit de drijvende kerk...

Vier dagen hadden ze reeds in de haven gelegen, spoedig waren de muursteenen, uit Brandenburg gehaald, uitgeladen. De jonge vrouw stond met opgestroopte mouwen het bonte waschgoed op de lijn te hangen die ze over het schip gespannen had.

Toen zag ze hem voor de eerste maal.

De handen op den rug gevouwen, de korte schipperspijp in den mond, stond hij hoog opgericht op het kolenschip, dat gisteren uit Rathenora was binnengekomen en naast haar vastgelegd lag.

Een kort donker baardje bedekte den zinnelijken mond. Met uitdagenden blik keek hij naar het jonge, zeer goed geproportioneerde vrouwtje.

Geerte voelde den blik — zij richtte zich hooger op, haar blauw jak omsloot nauw haar boezem, met eene coquette beweging streek ze de bonte doek van